

JÜRMAALA

sinu puhkesihtkoht

11

PÕHJUST, MIKS VALIDA PUHKAMISEKS JUST JÜRMA LA

1. UNIKAALNE TERVISEPARADIIS

Jūrmala on suurim kuurortlinn Läänemere kaldal. Tegu on tõelise loodusravi ja tervenemise oasiga, mis hiilgab peaaegu uskumatu loodusvarade rikkusega õhus ja maa sees – isegi rikkamaga kui paljudes rohkem lõuna pool asuvates spaades. Tegelikult on suisa terve Jūrmala territoorium üks suur spaa. Hell, ioniseeritud mereõhk omab ravivat mõju hingamisteedele ja tugevdab immuunsüsteemi. Männimetsa aroom turgutab südant. Jūrmala pinna all peituvad mineraalveed (mis sisaldavad väävlit, broomi ja naatriumkloriidi) ja legendaarne ravimuda aitavad väsinud kehal saada lahti sinna kogunenud toksiinidest. Inimesed on kümmelnud Jūrmala muda- ja mineraalvee vannides juba enam kui 180 aastat.

2. LÄÄNEMERE RIVIERA

Jūrmalat kutsutakse tihti ka „Läänemere Rivieraks“. Nii nagu Riias kirde poole jääv Vidzeme rannakuurort ka Jūrmala mitmete vanemate kalurikülade ja supluskohtade ühinemisel. Nagu Prantsuse Rivieraski tõi uue raudteelõigu (mis kulgeb tänapäeval täispikkuses otse läbi Jūrmala südame) ehitamine 19. sajandi teisel poolel piirkonda rohkem külastajaid ning aitas kaasa spaa-kultuuri arengule.

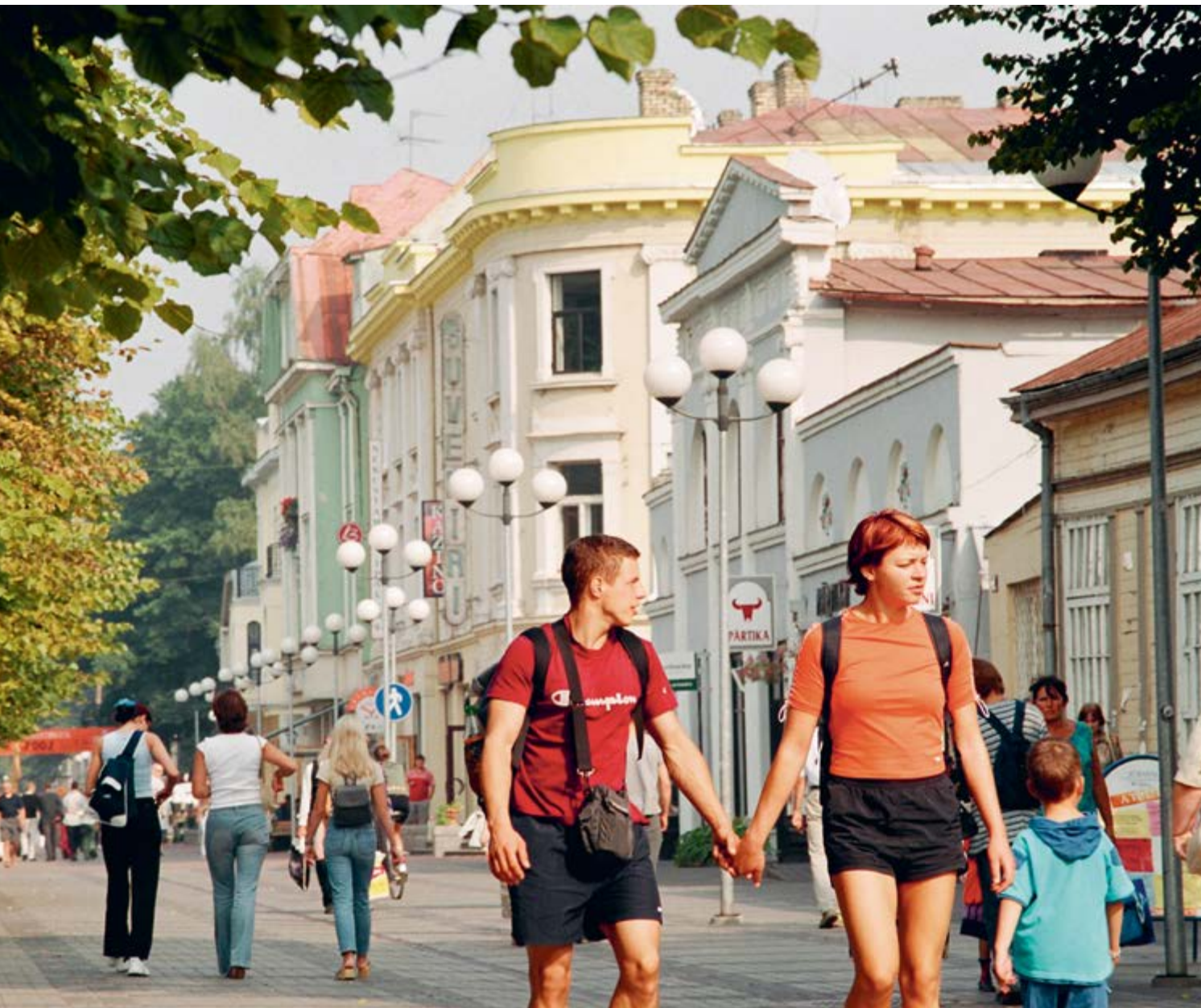
Üle aastate on „Läänemere Riviera“ hõng Jūrmalas ainult tugevamaks muutunud. Tänapäeval on Jūrmala üks väheseid oase, kuhu põgeneda moodsa maailma stressi ja kaose eest ning kus külastajad saavad nautida haruldast harmooniat looduse ja linnamaastiku vahel. Meri, tuuleiilid ja majesteetlike määndide read seisavad kõrvuti elust kihava kultuuritaustaga, inspireerides, värskendades ja rikastades kõiki kohalviibijaid.

3. METSAD JA LUITED KESET LINNA

Jūrmala on üks vähestest linnadest Euroopas, kus külastajad saavad nautida värsket mereõhku ja männimetsade looduslikku aroomiteraapiat. Kolmandikku linna pindalast katab mets ning valdavalt jaolt eraldavad rannajoont mändidega pikitud luited. Siin on mets sõna otseses mõttes linna tunginud, tuues endaga kaasa rahu ja harmoonia tunde ning meeldiva tervitava õhkkonna nii külastajate kui ka põliselanike jaoks. Üks Jūrmala pärleid on Kemeru rahvuspark oma inimtegevusest puutumata 8000-aastaste rabadega. Pargis kasvab 97 kaitse all olevat taimeliiki ja elutseb 260 Läti 342 linnuliigist, nende hulgas haruldased liigid, nagu must toonekurg, väike-konnakotkas, merikotkas ja valgeselg-kirjurähn.

4. JOMAS IELA

Jomas iela on Jõhvi süda. Igal suvel täitub linna peatänav puhkajatega ning räägitakse ka, et just siit sai Jõhvi alguse. Ajal, kui Jõhviat katsid valdavalt suured liivaluited, puhus tuul liiva laiali ühes suunas ja teises suunas, vormides sedasi luited ja nende vahel peituvaid orgu. Lätis kutsutakse sellist orgu joma'ks ning tänapäeval Jomas iela nime kandev peatänav rajati just nimelt ühte sellistest orgudest. Tänav oli algusest peale linna keskmeks, mida puhkajad ja spaa külalastajad kasutasid peaaegu samamoodi, nagu moedellid kasutavad moelava. Just siia kerkisid linna peenimad moesalongid ja populaarseimad kohvikud ning restoranid. Lisaks on see ka populaarse iga-aastase Jomas iela festivali toimumiskoht, kus osaleb tuhandeid inimesi.

5. MULJETAVALDAV PUITARHITEKTUUR

Jürmala üks silmapaistev omadus on selle puitarhitektuur, mida esindavad dekoratiivsete tornikeste ja klaasitud rõdudega vanaaegsed kodud. Puitu eelistati spaamajade ehitusmaterjalina juba 19. sajandi keskel, kui suvitajad hakkasid linnakärast Jürmala rüppe pagema. Puidu eriline esteetiline vorm kandis endas tollasele ajastule omaseid neoklassikalisi, juugendlikke ja rahvusromantilisi motiive. Tänapäeval üritavad puidust suvekodude arhitektuuriga sulanduda uuemad funktsionalistlikku stiili esindavad ehitised.

6. SEENELE JA MARJULE OTSE KESET LINNA

Uskuge või mitte, kuid täiesti söödavaid metsamarju on võimalik noppida otse Jūrmala südames. Korjake mändidega kaetud luidete vahel või Dzintari metsapargis hommikust sörki tehes raja kõrval kasvavatelt põõsastelt peotäis mustikaid ning nautige päevast A-, C- ja K-vitamiinisüsti või noppige samblavaibalt mõni puravik. Lätlased armastavad seenel käia ja usuvad, et sügis pole alanud enne, kui pannil on aurav esimesest käsitsi korjatud seenesaagist valmistatud seenekaste.

7. MUGAVAD RANNAD JA PIKAAJALINE NUDISMITRADITSIOON

Jūrmala supuskultuur ulatub sajandite taha, kuigi see on aastate jooksul olenevalt iga ajastu meelsusest muutunud. Tänapäeval on Jūrmala 24-kilomeetri pikkusel rannajoonel 11 ametlikku supuskohta. Looduslähedust armastavatele hingedele soovitame Lielupe jõe suuet, mis on saanud traditsiooniliseks Jūrmala nudistide kogunemiskohaks.

8. RANNAL HULLAVAD LOODUSJÕUD

Jūrmala rannas on korraga võimalik imetleda nii looduse jõudu kui ka ilu. Päevasel ajal kütab, jahutab, valgustab ja varjab päike suuri liiva- ja veemasse ning öösel maalitakse taevas maagilist värvipaletti kasutades kirjuks. Tuul graveerib peenele kvartslüivale lõputult muutuvaid mustreid ning paneb mere idüllilisel päikeseloojangul rahustavalt õõtsuma või tormistel öödel vihaselt pekslema. Talviti koguneb merele vett jääkasukana kattev paks jääkiht, mille meri kevadise jäämineku ajal kaldale heidab.

9. VABAÕHUMUUSIKA JA -KUNST EBATRADITSIOONILISES KESKKONNAS

Jūrmala ajalooline maastik ja aiad on rõõmustanud publikut vabaõhu-kontsertidega üle sajandi. Isegi tänapäeval saavad külalised nautida muusikat vabas õhus asuvas Dzintari kontserdisaalis ja Dzintari metsapargis, kus taustaks kajavad kajakate kauged hõiked ning päike heidab lavale loomulikku valgust. Jūrmala on ka koht, kus on võimalik nautida avalikult välja pandud kunsti, mille hiljutisimaks väljundiks on nüüdisaegse kunsti näitelavaks saanud Dubulti raudteejaam.

10. LÕOGASTUMINE MERERANNIKUL

Päike, meri, tuul, valge liiv, kilomeetrite kaugusele ulatuv rannajoon, männilõhnaline õhk.... Jūrmala pakub rohkelt võimalusi erinevaks vabaõhutegevuseks ja sportlikeks hetkedeks. Mõned külastajad naudivad pikki rahulikke jalutuskäike, sörkimist või kepikõndi rannal, läbi metsade või luidete vahel, teised aga eelistavad rannavollet või jalgpalli. Tuuliste ilmade ja ekstreemspordi armastajad kogevad adrenaliini veesuuskadel või veelaul kihutades.

11. ROMANTILISIMAD PÄIKESELOOJAN- GUD EUROOPAS

Jūrmala päikeseloojanguid pole võimalik kirjeldada – neid peab ise kogema. Päikeseloojangu vaatamine on kujunenud suisa omamoodi rituaaliks. Esiteks ei sarnane ükski Jūrmala päikeseloojang teisele. Teiseks on need tõenäolisemalt kõige värviküllasemad päikeseloojangud, mida iial näinud olete. Iga päikeseloojang algab ja lõpeb unikaalse värvide mänguga, mis peegeldub tagasi õhtusel horisondil hõljuvatelt pilvedelt, luues erakordse ja ebamaise vaatepildi.

RANNA- JA UJUMISALAD

Jürmala omapära pole mitte ainult 24,2-kilomeetrine peene suhkrulaadse kvartslüivaga rand, vaid ka ruumirohkus. Linnakeskuses on lüivane ala veest kuni esimeste luideteni 25 kuni 50 meetrit lai. Seetõttu on päikest ja merd palju, ruumi samuti. Lähedal-asuvad männid pakuvad päevitajatele varju ja looduslikku aroomiteraapiat ning Läänemere võrdlemisi madal soolsus (5,5 promilli või 0,55%) vähendab vajadust käia duši all pärast iga ujumiskäiku. Vesi läheb sügavaks väga ühtlaselt ning tasaselt, pea et meditatiivselt, nii et kohati on võimalik sõuda horisondi poole ligi sada meetrit...sammude pladinal ja kerge meretuule saatel.

Jürmala rannas on alati käinud elav seltskonnaelu. 19. sajandil sammusid päiksevarjudega daamid mööda promenaade, samas kui 1960. aastatel muutus valge rannajoon kirjuks bikiinidest ja rätikutest mosaiigiks. Kuid Jürmala ranna seltsielul on alati olnud kaks eraldi külge, nimelt kohalike ja suvitajate oma. Nad kasutavad randa erinevalt. Kohalikud pikutavad rannas harva; tõenäolisemalt lähevad nad randa varahommikul ja hilisõhtul jalutama või tervisejooksu tegema. Puhkajad see-eest on rannas keskpäevast päikseloojanguni.

Praegu on Jürmala rannajoonele loodud 11 ujumisala, millest viis (Jaunķemeri, Dzintari, Bulduri, Majori ja Dubulti) said aastal 2015 Blue Flagi kvaliteeditunnustuse, mis tähendab, et rannad täidavad keskkonnasäästlikkuse, veekvaliteedi ja rannahoolduse rangeid nõudeid. Ujumis-alad on ligipääsetavad ka puudega inimestele.

Praegu on igaaastased spordiüritused – nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil – muutunud Jürmala ranna üheks olulisimaks ühiskonnaelu osaks. Suvel korraldatakse rannas turniire rannajalgpallis ja rannavõrkpallis, talvel aga saab rannast murdmaasuusarada.

KUURORDI TRADITSIOONID

Baltimaade suurima kuurortlinna ajalugu ulatub rohkem kui 180 aastat tagasi. Piirkonna arenemise kese ja vedur paikneb Çemeris, kus arstid hakkasid 19. sajandi keskpaigas väävli- ja vesiniksulfiidirikast mineraalvett kasutama raviprotseduurides. Tänapäeval on teadlased tuvastanud Çemeri rabades 682 080 tonni terapeutilist muda, millele lisandub 129 540 tonni kasutuskõlblikku muda kui ka palju naatriumi- ja bromiidirikast mineraalvett, tagades seega ravimaterjalid veel tuhandeks aastaks.

Pooleteise sajandi jooksul on kohalikud raviasutused omandanud väärtuslikke kogemusi nende maavarade kasutamise kohta erinevate haiguste ravis, sealhulgas taoliste 21. sajandi probleemide korral nagu talveäsimus, läbipõlemine ja linnastress. Lisaks tänapäevasele diagnostikale pakub Belorusija sanatoorium patsientidele mineraalveevanne ja mudaravi. Jaunçemeri taastusravikeskus pakub nii muda-, väävlivee- ja pärliivanne kui ka ajurveedilist raviprogrammi. Jantarnij bereg'i (Merevaigurannik) sanatoorium, mis paikneb mändide vahel ja oli kord üks parimaid puhkekohti kogu Nõukogude liidus, pole kaotanud oma professionaalseid omadusi...

ega endist õhkkonda ja väljanägemist. SIVA, moodne taastusravikeskus, asub Jaundubultis ja pakub paljusid erinevaid terapeutilisi teenuseid, sealhulgas raviprotseduure, veeharjutusi ja taastusraviprogramme. Vaivari rahvuslik taastusravikeskus, tehnoloogiliselt hästi varustatud ja professionaalne raviasutus, on suurim omaaegne Lätis. Kõrgetasemelisi spaasid leiab ka Jürmala uuemates butiik- ja spaahotellides.

LOODUSIMED JA -MÜSTEE- RIUMID

Läti on üks rohelisemaid riike maailmas ning looduse ja linnakeskkonna sümbioos pole kusagil nii võimas kui kui Jūrmalas. Jūrmalas on kõige tihedamalt Euroopa tähtsusega kaitsealad. Liivi laht piirab linna põhja poolt, samas kui Läti teine suurim veetee – Lielupe jõgi – voolab mööda lõunapiiri. Nõnda defineerivad veemoodustised linna, alustades avatud randadest ja jõelammidest ning lõpetades järskude liivaluidetega. Jūrmala läänepiiril Sloka ja Ķemeri vahel leidub palju järvesid, rabasid ja lammimetsasid. Looduslikud metsad kasvavad ka Dzintaris, Vaivaris ja Valteris.

Kakssada aastat tagasi tekkis Lielupe jõele uus suue, kui jõgi murdis end Jūrmala maadest läbi mereni. Kohe uue suudme kõrval seisab rabav, peaaegu 20 meetrit kõrge Valge luide (Baltā kāpa). Ronige mööda lahtist liiva tipuni, et saada parem vaade jõe imelistele looklemistele ja hargnemistele. Muinasjutulise jalutuskäigu 340 aastat vanade mändide seltsis leiate jõesuudme läänepoolsel küljel ja Ragakāpa looduspargis, mis asub ühe Läti kõrgeima liivaluute otsas.

Kogege looduse müstilisust Ķemeri rahvuspargis. Sood, mis hõlmavad kõike kolme sootüüpi – madal-, siirde- ja kõrgsood –, katavad neljandiku pargi pinnast. Suurim aare, mis siin peidus on, on väävlirikas mineraalvesi, mis voolab pinnale Ķemeri rohkem kui 30 allika kaudu. Lūžņu Grāvis allika väävlivesi on väidetavalt suurima terapeutilise mõjuga; allikani viib 3,1 kilomeetrit pikk matkarada. Teine koht, kus saab kogeda 8000 aastat vana raba metsikust, on 3,4 kilomeetrit pikk laudtee läbi Ķemeri raba. Rada möödub väikestest soojärvedest ja -lohkudest ning samblate, pisikuuskede ja sookailude kuningriigist.

Soovaikust katkestavad vaid looduslikud meloodiad, sealhulgas eri linnuliikide laulud ja kutsed. Ķemeri rahvuspargis leidub pea 260 liiki Läti 342 linnuliigist, millest 67 on kaitse all. Otsige haruldasi metsa-, niidu- ja veelinnuliike omaette või osalege linnuvaatlemisjalutuskäigul, mida juhivad ornitoloog. Park pakub ka erilisi jalutuskäike, kus õpitakse tundma koprate ehituskombeid, ja öiseid ringkäike, et nukkida nahkhiirte järele.

The image shows a white building facade with a window. A tree branch with small blossoms is in the foreground on the left. The text 'KULTUURI- JA AJALOO- PÄRAND' is overlaid in large, bold, dark letters.

KULTUURI- JA AJALOO- PÄRAND

Jūrmalas on arvukalt kultuurimälestisi ja -sünnusi. Linna visuaalne iseloom kätkeb endas läti, saksa ja vene jooni, rahvusromantismi ja nõukogude modernismi, postmodernismi ja tänapäevast stiili. Parim koht, kus õppida tundma Jūrmala ajalugu, on Jūrmala linnamuuseum, mille kollektsioonis on 50 000 eset.

Kunstnike, muusikute, kirjanike ja arhitektide kohalolu on alati tugevasti mõjutanud Jūrmala hõngu, kusjuures linn on olnud paljudele inspiratsiooniallikaks. Sellise asjaolu juured ulatuvad vähemalt tsaariaega, kui vene kirjanduskuulsused, nagu „Oblomovi” autor Ivan Gontšarov, tulid Jūrmalasse suvitama.

19. sajandi lõpus ehitas ettevõtja ja filantroop Kristaps Morbergs endale neogooti stiilis suvekodu Dzintarisse, mis on nüüdseks ettevaatlikult taastatud. Kuulus baltisaksa arhitekt Wilhelm Bockslaff kavandas Dubulti luteri kiriku, mis on hea juugendarchitektuuri näide ning üks kõrgemaid ja monumentalsemaid hooneid Jūrmalas. Läti esimesel iseseisvusperioodil elas Jūrmalas Läti kuulsaim kirjandusduo, luuletajad Rainis ja Aspazija. Kaks neile kuulunud kinnistut on nüüd mälestusmuuseumiteks ümber ehitatud. Rainise luuletus Lauztās priedes (Murtud männid), mida lätlased peavad emotsionaalselt oluliseks, inspireeris nüüdisaja skulptorit Kristaps Gulbist looma suurejoonelist sümbolirohket

kunstiteost. Kuulsa luuletuse järgi nimetatud kuju asub liivaluidetel kasvavate mändide vahel Pumpuri rannas.

Nõukogude ajal asus Jūrmalas mitu „loomemaja”. Nüüd korteriteks ümber ehitatud endine Heliloojate maja Melužis on üks parimaid näiteid modernsest nõukogude arhitektuurist. Hoonet kasutatakse moodsa kunsti eksponeerimiseks nagu Dubulti raudteejaamagi. Nõukogudeaegsed sanatooriumid, oma ajastu ikoonilised tunnistajad, on veel avatud külastajatele tänapäeval. Kuid visuaalselt mõjukaim märk Jūrmala ajalooost on muidugi Ķemeri sanatoorium, kavandatud Eizens Laube poolt ja ehitatud 1930-ndatel. Ta seisab nagu hiiglaslik valge laev sanatooriumi romantilises pargis. Majoris asub legendaarne maja, mis kuulus kohalike ajalehetöösturite Benjamiņšide perele. Omal ajal peeti seda kõige modernsemaks hooneks Baltimaades. Tänapäeval võib seda ainult näha kaunistatud raudvärava vahelt.

Muusikal on alati olnud eriline roll Jūrmala kultuurielus. Lisaks Dzintari kontserdimajale on olulisi muusikalisi etteasteid korraldatud ka linna kirikutes. Nende orelid ei kõla mitte ainult jumalateenistustel, vaid ka suveõhtustel kontsertidel.

DZINTARI KONTSERDI- MAJA

Dzintari kontserdimaja, üks äratuntavamaid maamärke Jūrmalas, on parim näide arhitektuuri ja akustika sünergiast Läänemere randadel.

Ajalooline hoone ehitati 1936. aastal ning selle neoklassitsistliku stiili täiendavad romantilised motiivid fassaadil ja interjööris. Hoone koosneb avatud Suurest saalist (istekohti 2124) ja kolmeosalisest puitkonstruktsioonist, milles paikneb Väike saal (istekohti 562). Väike saal on jälle avatud pärast 2015. aasta remonti, kus toimuvad taas aasta ringi suurejoonelised kontserdid. Suur saal omakorda pakub imelist akustilist vabaõhu-keskonda soojematel kuudel, maist septembrini.

Muusikaarmastajad ning parimad muusikud Lätist ja välismaalt esinevad ikka ja jälle Dzintari kontserdimajas selle unustamatu muusika-, arhitektuuri ja looduskogemuse tõttu. See on ainus kontserdimaja Lätis, mis on Läti Kultuurikaanoni loetelus, kuhu kuuluvad riigi parimad kultuurimälestised.

Turaidas iela 1, Dzintari
www.dzintarukonzertzale.lv

JÜRMALA MAITSED

Jürmalal on täiesti omapärane maitse, kus erinevad gastronoomilised kombid on kokku sulanud piirkonna metsiku, unikaalse ja loodusliku buketiga. Muljed minevikust, uusim kulinaarne mood, klassikaline kohalik köök ja noogutus kalurite igapäevastele rituaalidele – see kõik on leitav Jürmala restoranidest. Gastronoomilise ringsõidu ajal Jürmalas saab nautida imelist sööki liivaluidete vahel või jõekallastel, imetleda suurejoonelist loodusvaadet ja vaikselt mööda triivivaid purjekaid. Kuid samavõrd lihtne on sattuda kaukaasia kujundusega või eksootilisse idamaise toiduga söögikohta, või leida end taas nõukogude ajas. Muidugi on ka võimalik jääda kosmopoliitsesse nüüdisaega, kus itaalia ja prantsuse toidukunst on enesestmõistetav.

Teine võimalus on siirduda loodusesse. Kahlake sügisel näiteks Jürmala metsades mustikapõõsaste vahel. Kuid sama hästi võib peotäie tumesiniseid vitamiinirikkaid marju leida metsaalustest või kahesajaaastaste männipuude vahelt Dzintari metsapargis,

otse linna keskel. Korjake paar metsaseent kaasa, kui õhtusöögiaeg käes on. Kõrghooajal täidab lõhnav metsatoodang ka Jürmala suurima turu, Kauguri turu.

Kuid kahtlemata on kõige isuäratavam maitse endisel kalarannikul suitsutatud kalal. Peaaegu igas Jürmala kodus oli vanasti suitsuahi. Tänapäeval saab kuumsuitsukala – mahlane, kergelt soolane ja aurutatud – nautida juulikuus igal neljapäeval Jürmala vabaõhmuuseumis. Päeva-saak jõuab ka tavaliselt enamiku linna restoranide menüüdesse.

AKTIIVNE PUHKUS

Asudes maaribal, mis ulatub Liivi lahest Lielupe jõeni, laseb Jūrmala veespordiarmastajatel nautida kahte eri maailma: lohesurf ja purjelauasõit merel ning veelauasõit ja veesuusamine jõel. Purjelaua ja lohesurfi instruktorid on otse rannas ja varustust saab rentida Lielupe jahiklubist, mis on lemmikpaik neile, kellele meeldib jahisõidu glamuur või mootorpaadist saadav adrenaliin.

Tennisepartii vabas õhus sobib hästi kuurordi õhkkonda. Kuuskede varjus asuvad mänguväljad Lielupe tennisikeskuses on legendaarsed; siin on ikkagi treeninud Läti parim tennisist Ernests Gulbis. Aga Jūrmalas on ka hulk teisi tennisväljakuid nii siseruumides kui ka väljas.

Jūrmalas on suurepärane valik jooksu- ja rattaradasid. 20 kilomeetrit pikk rattatee Riist Jūrmalasse pakub ka head treeningut. Värskendav suplus meres, kus keskmine temperatuur on suviti 18 °C, on teretunud lõpetus taolisele sõidule. Lielupe jões kipub vesi soojem olema, kuni 20 °C. Kui ilmalud ei peaks väljas ujumist soosima, on ka mitmeid ujulaid, mille hulgast valida. Mõned basseinid täidetakse mereveega või kohaliku mineraalriika veega ning need pakuvad meres ujumisele üsna sarnast kogemust.

Talvel, kui lumi maad katab, naudivad aktiivsed inimesed murdmaasuusatamist mööda rannaäärt või jäätunud jõeloogetel. Külmal ajal on kõige sobilikum külastada Põhja-Euroopa suurimat veeparki. Siis asenduvad Jūrmala populaarsed rattavõistlused, rulluisuvõistlused ja maratonid jäähoki ja iluuisutamisega. Majori uisuhall on üks armastatuid kohti nende spordialade harrastajatele.

TEGEVUS LASTELE

A vibrant photograph of a water park. In the foreground, a young boy in blue shorts is crawling on the wet pavement, looking towards the camera. Behind him, several other children are playing under various water fountains and slides. A large yellow and blue slide structure dominates the background. The scene is bright and sunny, with water splashing everywhere.

Jūrmala sõnaraamat ei sisalda sõna „igav”. Palju tegevust lastele – nii linnas endas kui ka ümbritsevatel aladel – teevad Jūrmalas igavuse võõraks mõisteks. Suvel muutub veeäär näitusealaks spontaanse liivakunsti jaoks, kus iga kuju on eelmisest suurem. Igast vanusest laste tehtud liivalossid on alati olnud Jūrmala ranna ikooniline osa. Noored kunstnikud võtavad sellest sama vaimustatult osa kui värviliste ülespuhutavate rõngastega suplemisest. Teised adrenaliiniallikad on köispüramiidid ja ronimisseinad, peadpöörataval kõrgusel kiikumine või niisama liumäest alla sõitmine mõnel mänguväljakul.

Linn pakub ka mitmesugust tegevust ja meelelahutust. Basseinid, liumäed ja teised atraktsioonid veepargis Līvu akvaparks on avatud aasta ringi ning hõlmavad 51,8 meetrit pikka liumäge Tornado, mis on kolmas suurim taoline liumägi maailmas ja ainus Euroopas.

Roni 38 meetrit kõrge vaatetorni tippu Dzintari metsapargis, et nautida vaadet männilatvadest mereni. Selgel päeval võite isegi näha kauguses Riia torne. 14 hektarit suur park on imeliselt sobiv koht, kus saab ronida, liivelda, kiikuda, rulatada, kulli mängida, kukerpalli teha ja niisama joosta. Neile, kes naudivad midagi ekstreemsemat, on pargis olemas ka BMX-ramp ja rulluisurada.

Lapsed on teretulnud Lielupe tenniseväljakutel ning talvel on Majori uisuvälili lisaks tõsistele uisutajatele avatud ka neile, kes proovivad uiske jalga esimest korda.

Lisaks spordile pakub Jūrmala ühtlasi erinevat loominguulist tegevust. Muuseumid korraldavad erilisi programme lastele, kes soovivad maalida ja joonistada. Loodussõbrad võivad külastada Ķemeri rahvusparki või Ragakāpa loodusparki, et tundma õppida kohalikke linde ja taimi. Ajalooarmastajad naudivad omakorda Jūrmala vabaõhumuuseumit ja huvitavaid esituslaadi, millega tutvustatakse piirkonna ajalugu ja ürgvana tegevusala – kalapüüdmist.

Isegi restoraniomanikud on Jūrmalas lapsi meeles pidanud, pakkudes neile oma menüüd, ning samuti spaaomanikud, kes teevad neile eripakkumisi.

KULTUURI- JA SPORDIÜRITUSED AASTA RINGI

Lisaks puutumata loodusele on intensiivne ja lokkav kultuuri- ja seltskonnaelu alati olnud oluline osa Jürmala ilmast, olenemata ajastust või poliitilisest režiimist. Kuurortlinn on igal aastal võõrustajaks peaaegu 1000 kultuuri- ja spordiüritusele, mis teeb Jürmalast tõelise tegevuskolde. Tuhanded külalastajad kogunevad juulis Jomas iela igaaastasele tänavafestivalile. Suve tipphetk on kuurordifestival (Küorta svētki) oma paraadi, avatud majade, Läti parimate muusikute etteastetega ranna ääres ja ilutulestikuga Liivi lähel. Jürmala rand on aasta ringi linna üks peamisi külustuskohti, nii turistidele kui ka kohalikele. Suvel, kui Jürmala kalender on pungil erinevatest kohalikest ja rahvusvahelistest spordiüritustest, toimub rannas CEV Jürmala Masters, Euroopa meistri-võistlused rannavõrkpallis. Uusaasta-õhtul esitleb Jürmala ambitsioonikat ilutulestikku, mis täidab taeva kogu ranna ulatuses.

Üks Jürmala olulisimaid kultuurisündmusi toimub Dzintari kontserdimajas, vaid paar sammu rannaäärest. Ooperidiiva Inese Galante Summertime-festivaliprogramm on kaleidoskoopiline, hõlmates sümfoonilist muusikat, ooperit, balletti, muusikale ja popmuusikat. Ürituste kõige hiljutisem uustulnuk on Jürmala festival, mis püüab rikkalikult ühendada kõiki muusika ja teatri väljendusvorme. Iga talv toimub Dzintari kontserdimajas jõulufestival, ere kontserdisari, millega tähistatakse nii katoliiklaste, luterlaste kui ka õigeusklike jõulupühi.

www.visitjurmala.lv

JÜRMA AJALOO KOKKUVÕTE

KALAPÜÜK

Väikesed kalurimajad ja kalamehepaadid on olnud iseloomulik Jürmala maastikuosa ammu ajast saati. Kuni 1830. aastateni, kui Riia Jürmalasse (mereäär läti keeles) hakkas ilmuma ujumisasutusi, oli kalapüük peamine kohalik tegevusala. Kalurid püüdsid saaki merest (räim, lest, emakala, säinas) ja jõgedest (latikas, vimb, haug, angerjas). Heaolu olnes ilmast, õnnest ja kasvavast kalapopulatsioonist; seepärast hakkasid kohalikud kalurid 19. sajandi lõpus, kui mitmed kalaliigid jõgedest kaduma hakkasid, oma sissetulekut täiendama köögivilja- ja loomakasvatusega. Kuid seoses suvitajate kasvuga mereäärsetes piirkondades sai selgeks,

et suvitajatele majutust pakkudes on tagatud tulusam ja stabiilsem sissetulek.

Kalapüüdmine oli sellegipoolest tähtis osa kohalikest elust kogu 20. sajandi vältel. Jürmala Kaluriselts asutati 20. sajandi alguses. Nõukogude ajal sai sellest kalakolhoos Uzvara, mis ehitati 1991. aastal ümber kalatööstusettevõtteks AS Jüra lüis.

KUURORTLINNA TEKKELUGU

Esimesed ujumishuvilised saabusid Kaugurciemsi 1730. aastatel. Esimesed mereäärsete kuurordid avati umbes samal ajal Inglismaal ja Prantsusmaal. Ujumistegevuse arendamine Kaugurciemsis jäi seisma 1812. aastal seoses Venemaa

ja Prantsusmaa-vahelise sõjaga, ning kuurort viidi Riiale lähemale, Dubultisse. Alguses elasid suvitajad kohalikelt kaluritelt renditud tubades, kuid liiklussüsteemi arenemine, eriti raudtee avamine 1877. aastal, tingis suvilate buumi ning esimeste sanatooriumite ning rajamise. Nn Dueveli hotell ehitati Dubultisse 1834. aastal ning sellest sai kohaliku seltsielu keskpunkt. Esimene kuurordiasutus rajati 1847. aastal. Tollal polnud Jūrmalal kohalikku omavalitsust, nii et suvitajad asutasid ujumisseltsi (Badegesellschaft), mis haldasid ja arendasid ujumispiirkondi, palkasid ühtlasi orkestreid kontsertide ja pidude jaoks, ning arste, et hoolitse- da külaliste eest ujumishooajal.

RAUDTEE ARENG

Jūrmala areng kuurortlinnaks sai suuresti teoks tänu vanimale Läti raudteeliinile, nimelt Riia-Tukumsi liin. Sellest ajast alates saabusid suured rahvamassid Jūrmalasse rongiga ning piirkond muutus ligipääsetavaks reisijatele kaugematelt Vene keisririigi aladelt. Raudteejaamad rajati olemasolevate ujumisalade kõrvale, mis omakorda olid tekkinud vanade

kalurikülade juurde. Tänapäeval on Jūrmalas 14 raudteejaama, Priedainest Ķemerini. Jaamahooned moodustavad eklektilise arhitektuuristiilide koosluse, näiteks 19. sajandi lõpu puidust jaamahoone Pumpuris ning betoonist „laine“ 1970. aastast Dubultis.

ĶEMERI KUURORDI ÕITSENG

18. sajandi lõpus pöörasid arstid Ķemeris tähelepanu väävliallikatele, mida kohalikud elanikud olid kasutanud terapeutilistel eesmärkidel juba ammu. Esimene keemine analüüs piirkonna vetest tehti 1818. aastal. Esimesed patsiendid ööbisid Ķemeris kohaliku metsniku juures. Väävlikast vett toodi allikatest pangede ja tunnidega; seejärel soojendati seda ning kallati külaliste jaoks suurtesse tammevannidesse. Balti guberneri-kindral von der Pahlen aitas kindlustada riikliku rahastuse ja maaostu esimese taastusravikeskuse jaoks 1838. aastal ning seepärast peetakse seda Ķemeri kuurordi asutamisaastaks. Ķemeri õitseageg jäi 19. sajandi lõpu ja esimese maailmasõja vahele – rajati väävli- ja mudavanne pakkuvaid asutusi, loodi park ning trammiliin,

mis ühendas Ķemeri Jaunķemeri rannaga. Kuid esimese maailmasõja rindeliin jooksis läbi Ķemeri ning kuurort hävines. Teine õitseageg jäi kahe maailmasõja vahele, kui 1936. ehitatud uus Ķemeri spaahotell sai eriti populaarseks. Nõukogude ajal, pärast teist maailmasõda, ehitati Ķemerisse hulk sanatooriume. Seal raviti liigeste, naha ja günekoloogiliste probleemidega patsiente ning närvihaiguseid.

KULTUURIELU TAUST

Jūrmala populaarsus kuurordina ja märgatav küllastajate arvu tõus tingis ka kultuurielus õitsengu. Suvekontserte oli korraldatud Dubultis juba 1840. aastatel, ja 1870. aastatel algasid kontserdid Majoris, Horni kontserdiajas. Siin esitati 1879. aastal esimest korda sümfoonilist muusikat Jūrmalas (Beethoveni sümfoonia nr 5 C-moll). Edinburghi kuurortmajas (tänapäeval tuntud kui Dzintari kontserdimaja) algasid kontserdid 1879. aastal.

TUNTUD INIMESED

Aastate jooksul on paljud Läti tuntud kultuuriinimesed – arhitektid, kunstnikud, muusikad – valinud oma

kodukohaks ja inspiratsiooniallikaks Jūrmala. Jūrmala on lahutamatu seotud Läti tuntuima kirjandusliku duoga, Aspazija ja Rainis. Maija Tabaka, üks kuulsamaid Läti maalikunstnikke, maalib endiselt oma kodu Lielupes. Maailmakuulus klaverimängija Vestards Šimkus, viulimängijad Elīna Bukša, Paula Šūmane ja Vineta Sareika ning teised Jūrmalast pärit inimesed esinevad regulaarselt Dzintari kontserdimajas.

KUIDAS TULLA JÜRMLASSE

AUTOGA

Jūrmala asub umbes 20 km läänes Riiast, minnes mööda A10/E22 maanteed. Kõik autod, mis sisenavad Jūrmalasse vahemikus 1 aprill - 30 september peavad maksma teemaksu (2 EUR). Makske Priedaine tasumispunktis kui tulete idapoolt (Riia). Kui tulete läänest (Tukums), makske Vaivari tasumispunktis. Teemaksu saab tasuda sulas või kaardiga ja ka mobiilirakendusega.

TAKSOGA

Jūrmala keskus, Majori, asub 13 km Riia rahvusvahelisest lennujaamast, mis teenindab lennuliine 69 sihtkohta. Taksosõit lennujaamast Majorisse ei peaks maksma rohkem kui 17 EUR.

Taksoettevõtted Baltic Taxi (T. +371 20008500, +371 8500; www.baltictaxi.lv) ja *Red Cab* (T. +371 8383; redcab.lv) teenindavad külalisi, kes saavad lennujaama. Samas võite sõita mistahes taksoga lennujaama. Taksosõit Riia kesklinnast Majorisse maksab umbes 20 EUR.

RONGIGA

Rongiliin läbib Jūrmala kogu ulatuses, Priedainest Ķemerini, tehes 14 peatust linnapiirides. Majoris, Jūrmala keskuses, asub turismiinfokeskus. Reisirongid Jūrmalasse lahkuvad Riia keskraudteejaamast (Stacijas laukums 1) liinidelt (ceļš) 3 ja 4 perroonilt (perons) 4. Otsige ronge, mis sõidavad Tukumsi, Ķemeri või Sloka poole. Sõltuvalt valitud sihtmärgist kestab sõit 20 - 50 minutit ja maksab 1 – 1,85 EUR (näiteks Riia-Majori kestab 30 minutit ja maksab 1,40 EUR). Ostke pilet kassast rongijaamas või otse konduktorilt rongil veidi kõrgema hinna eest. Kui katsete rattaga reisida, ostke kindlasti ka pagasipilet. Rongiajakavad ja muu info leiate koduleheküljelt www.pv.lv/en.

PRAAMIGA

Praam *New Way* sõidab Riia ja Jūrmala vahet iga päev alates 1. maist kuni 30. septembrini. Paat lahkub Riiast Väina jõe äärest Lielais Kristapsi kuju kõrvalt kell 11.00. Uudistage Riia sadamat, Lielupe jõe endisi suuet ja Bolderāja jõekaldaid teel Jūrmalasse. Praam lahkub Riiga Majorist kell 17.00. Pilet täiskasvanule maksab 20 eurot (tagasisõit 30 eurot) ja lastele 10 eurot (alla 6-aastased lapsed tasuta). Praamisõit kestab 2,5 tundi mõlemas suunas. Tel +371 2923 7123, www.pie-kapteina.lv.

RATTAGA

EuroVelo 10 rattatee viib Riiast Jūrmalasse. 20 kilomeetrit pikk tee algab Vanšu tiltsi (Vanšu sild) juurest ja kulgeb liinil Daugavgrīvas iela–Kliņģeru iela–Kuldīgas iela–Slokas iela–Kandavas iela–Jūrmalas gatve–Imantas 2. linija. Seal alates läheb tee paralleelselt raudteega kuni Jūrmala linnapiirini.

Jūrmala

Kirjastaja: Jūrmala linnavolikogu / Tekst: Anothertravelguide.com /
Disain: Augusts.co / Trükikoda: Adverts / Foto: Čaika family Beach club, Jānis Saliņš, Ojārs Martinsons, Alise Landsberga, KRC "Jaunķemeri", Kristīne Zavele, Dzintari konsertdimaja, Baltic Beach Hotel, Jūrmala linnavolikogu turismiinfokeskus, Livu veepark, Lāti vörkpalliliit, Jūrmala linnamuseum, Jēkabs Andrušaitis.

visitjurmala.lv